

KOMENTOVANÁ BIBLIOGRAFIE

Badatelé hledající pomoc podrobné bibliografie by měli nahlédnout do třetího svazku díla Heinricha rytíře von Srbik *Metternich: Der Staatsmann und der Mensch. Quellenveröffentlichungen und Literatur: Eine Auswahlübersicht von 1925–1952* (München, 1954) a do bibliografie Paula Schroedera „Metternich Studies since 1925“, v *Journal of Modern History*, roč. xxxiii (1962). Naneštěstí nemáme mnoho relevantních studií v angličtině a obávám se, že jsem k většině z nich spíše kritický. Není třeba říkat, že první dva svazky Srbikovy práce *Metternich: Der Staatsmann und der Mensch*, 2 sv. (Darmstadt, 1957) stále zůstávají nejlepší biografií, ačkoli by se mělo přihlížet i k práci Viktora Bibla *Metternich, Der Dämon Österreich* (Wien a Leipzig, 1934) kvůli jejím výjimečně kritickým názorům. Většina anglicky psaných populárních biografií prostě jen kopíruje Srbika. Poslední jsou knížka Alana Palmera *Metternich* (London, 1972) a práce Desmonda Sewarda *Metternich: The First European* (New York, 1991). Dobrým výchozím bodem je však stále Enno E. Kraehe, *The Metternich Controversy* (New York, 1971), kdežto mnohé z atmosféry kolem Metternicha lze získat z práce G. de Bertier de Sauvigny, *Metternich and his Times* (London, 1962). Dobrý výběr dokumentů ilustrujících tuto dobu se nachází v Mack Walker, ed., *Metternich's Europe, 1813–1848* (New York, 1968).

Nepostradatelným základem pro jakoukoli práci o Metternichovi jsou jeho paměti. Do angličtiny bylo naneštěstí přeloženo jen prvních pět svazků, totiž Richard von Metternich, red., *Memoirs of Prince Metternich*, 5 sv., (London a New York, 1880–1882). Přeložila je paní Alexandra Napier. Většina z prvního svazku byla publikována nedávno pod názvem *Metternich: The Autobiography, 1773–1815* (Welwyn Garden City, 2004). Všechny osm svazků je ve vydání kníže Richard Metternich, ed., *Aus Metternichs nachgelassenen Papieren*, 8 sv. (Wien, 1880–1884). Ve stejné době bylo publikováno v Paříži celé francouzské vydání, kníže Richard Metternich, ed., *Mémoires de Prince Metternich*, 8 sv.

K diplomatickému pozadí viz práci Paula Schroedera *The Transformation of European Politics, 1763–1848* (Oxford, 1994), navzdory její chybné teorii; stále excelentní práci Henryho Kissingera *A World Restored: Metternich, Castlereagh and the Problems of Peace, 1812–1822* (London, 1957); a dva svazky díla Enno E. Kraehe, *Metternich's German Policy*, sv. I: *The Contest with Napoleon, 1799–1814* (Princeton, 1963), a sv. II: *Congress of Vienna, 1814–1815* (Princeton, 1983). Dvě málo známé práce, které si zasluhují mnohem větší věhlas, jsou E. Dard, *Napoleon and Talleyrand* (London, 1937), a M. Capefigue, *The Diplomats of Europe* (London,

1845). Z těch mála monografií v angličtině o Metternichově diplomacii po roce 1815 lze uvést Paul Schroeder, *Metternich's Diplomacy at its Zenith: Austria at the Congresses of Troppau, Laibach and Verona*, sv. I: *Between Conflict and Cooperation, 1809–1830* (Washington, DC, 1979), a sv. II: *Revolution and Reaction* (Washington, DC, 1979), a Robert D. Billinger, Jr, *Metternich and the German Question: States Rights and Federal Duties, 1820–1834* (Cranbury, NJ, 1991). Jediným dobrým popisem zahraniční politiky habsburské monarchie v celém devatenáctém století je F. R. Bridge, *The Habsburg Monarchy among the Great Powers, 1815–1918* (Leamington Spa, 1990). Bridge rovněž přispívá k nejjasnějšímu výkladu období 1815–1848, a to v Alan Sked, ed., *Europe's Balance of Power, 1815–1848* (London, 1979). Podrobnější a cizojazyčné studie jsou uvedeny v poznámkách, ale nepostradatelné pro jakékoli hodnocení Metternichovy zahraniční politiky jsou knihy Manfred Botzenhart, *Metternichs Pariser Botschafterzeit* (Münster, 1967), a Gernot Seide, *Regierungspolitik und öffentliche Meinung im Kaisertum Österreichs anlässlich der polnischen Novemberrevolution, 1830–1831* (Wiesbaden, 1971).

Nejllepší pokrytí rakouské domácí politiky se nachází v druhém a rozšířeném vydání práce Alan Sked, *The Decline and Fall of the Habsburg Empire, 1815–1918* (London a New York, 2001) (český překl. *Úpadek a pád habsburské říše 1815–1918*, Panevropa, Praha, 1995), jejíž poslední kapitola nabízí ještě jiný pohled na Metternichovo období. Z jiných zkoumání lze uvést A. J. P. Taylor, *The Habsburg Monarchy, 1809–1919: A History of the Austrian Empire and Austria-Hungary* (London, 1948) a následná vydání; C. A. Macartney, *The Habsburg Empire, 1790–1918* (London, 1968); a Robin Okey, *The Habsburg Monarchy, c. 1765–1918: from Enlightenment to Eclipse* (Basingstoke, 2000). K podrobnějšímu studiu Metternicha a domácí politiky se nabízejí práce Arthur G. Haas, *Metternich, Reorganisation and Nationality, 1813–1818: A Story of Foresight and Frustration in the Rebuilding of the Austrian Empire* (Knoxville, 1964), a Egon Radvány, *Metternich's Projects for Reform in Austria* (Den Haag, 1971). Ale viz Alan Sked, „Metternich and the Federalist Myth“, v Alan Sked a Chris Cook, eds., *Crisis and Controversy: Essays in Honour of A. J. P. Taylor* (London, 1976). O domácí politice pojednává rovněž Donald E. Emerson, *Metternich and the Political Police: Security and Subversion in the Habsburg Monarchy, 1815–1830* (Den Haag, 1968). K ekonomickému pozadí viz relevantní kapitoly v mé práci *Decline and Fall* a o armádě viz část první v Alan Sked, *The Survival of the Habsburg Empire: Radetzky, the Imperial Army and the Class War, 1848* (London a New York, 1979), a obecněji Gunther E. Rothenberg, *The Army of Francis Joseph* (West Lafayette, 1976). Mezi zásadními pracemi o národnostní otázce jsou R. W. Seton-Watson, *A History of the Czechs and Slovaks* (London, 1943); P. Brock a H. G. Skilling, eds., *The Czech Renaissance of the Nineteenth Century* (Toronto, 1970); Keith Hitchins,

The Rumanian National Movement in Transylvania, 1780–1849 (Harvard, 1969); Elinor Murray Despolatović, *Ljudevit Gaj and the Illyrian Movement* (New York a London, 1975); Wayne S. Vucunich, „Croatian Illyrism: Its Background and Genesis“, v S. B. Winters a J. Held, eds., *Intellectual and Social Developments in the Habsburg Empire from Maria Theresa to World War I: Essays Dedicated to Robert A. Kann* (New York a London, 1975), str. 55–113; David Laven, *Venice and Venetia under the Habsburg, 1815–1835* (Oxford, 2002); Alan Sked, „Metternich and the Ficquelmont Mission of 1847–48: the Decision Against Reform in Lombardy-Venetia“, *Central Europe*, roč. 2, č. 1, (květen 2004), str. 15–46; I. Deak, *The Lawful Revolution: Louis Kossuth and the Hungarians, 1848–1849* (New York, 1979); L. Peter, M. Rady a P. Sherwood, eds., *Lajos Kossuth Sent Word: Papers Delivered on the Occasion of the Bicentenary of Kossuth's Birth*, Occasional Papers, No. 56, School of Slavonic and East European Studies (London, 2003); a R. J. W. Evans, „The Habsburgs and the Hungarian Problem, 1790–1848“, v *Transactions of the Royal Historical Society*, 5. řada, roč. 39 (London, 1989), str. 41–62. Dvěma klíčovými pracemi v němčině jsou E. Andics, *Metternich und die Frage Ungarns* (Budapest, 1973), a Andreas Moritsch, ed., *Der Austroslavismus: Ein verfrühtes Konzept zur politischen Neugestaltung Mitteleuropas* (Wien, Köln a Weimar, 1996). Absolutně zásadní ke studiu habsburské domácí politiky po roce 1835 zůstává čtyřsvazková práce Hannse Schlittera *Aus Österreichs Vormärz* (Zürich, Leipzig, Wien, 1920), která využívá záznamů Státní rady a zasedání vlády. Odkazy k dalším knihám a článkům lze najít ještě v poznámkách.